

AgEcon SEARCH
RESEARCH IN AGRICULTURAL & APPLIED ECONOMICS

The World's Largest Open Access Agricultural & Applied Economics Digital Library

This document is discoverable and free to researchers across the globe due to the work of AgEcon Search.

Help ensure our sustainability.

Give to AgEcon Search

AgEcon Search

<http://ageconsearch.umn.edu>

aesearch@umn.edu

*Papers downloaded from **AgEcon Search** may be used for non-commercial purposes and personal study only. No other use, including posting to another Internet site, is permitted without permission from the copyright owner (not AgEcon Search), or as allowed under the provisions of Fair Use, U.S. Copyright Act, Title 17 U.S.C.*

Acta oeconomica et informatica 1
Nitra, Slovaca Universitas Agriculturae Nitriae, 2004, s. 1–4

MEDIÁLNA VÝCHOVA A TEÓRIA MNOHOPOČETNEJ INTELIGENCIE V JAZYKOVEJ PRÍPRAVE BUDÚCICH MANAŽÉROV

MASS-MEDIA EDUCATION AND THEORY OF MULTIPLE INTELLIGENCE IN FOREIGN LANGUAGE TUITION OF FUTURE MANAGERS

Jarmila HORVÁTHOVÁ, Andrea HOLÚBEKOVÁ

Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre

In the foreign language teaching/learning process, it is important to pay attention to the knowledge of the theory of multiple intelligence and take it into consideration along with different learning styles. The information and communication technologies as well as mass-media are also closely connected with the process of foreign language acquisition.

Key words: information, mass-media, multiple intelligence, foreign language acquisition

Našu súčasnosť možno charakterizovať ako „informačnú spoločnosť“, či dokonca „informačnú revolúciu“. Projekt „Milénium“ konštatuje, že „rozhodujúce pre fungovanie informačnej spoločnosti je vzdelanie, ktoré má zabezpečiť, aby sa ľudia vedeli orientovať v prívale informácií, rozumeli im, vedeli ich používať a najmä ich vytvárať“ (Rosa a i. 2000). Do popredia sa dostáva problematika ďalšieho vzdelávania, ktoré „sa stáva nevyhnutným predpokladom kvality a úspechu na ceste rozvoja osobnosti a teda aj spoločnosti“ (Borsuková, 2002), a rekvalifikácie a to v súlade s potrebami trhu práce. S tým súvisí nutnosť flexibilne sa prispôbovať rýchle sa meniacim podmienkam života.

Škola už nie je hlavným a výlučným zdrojom informácií. Záujem edukantov sa upriamuje na masmédiá (tlač, rozhlas, televízia) a elektronické zdroje (osobné počítače, multimédiá, internet). Vďaka dynamickému rozvoju informačných a komunikačných technológií nastávajú zmeny aj v prístupoch k učeniu sa. Vznikajú nové pojmy – autonómne učenie sa, pružné vzdelávanie, otvorené vzdelávanie, e-learning, kde učiaci sa prestávajú byť objektom vzdelávacieho procesu, ale stávajú sa jeho aktívnym subjektom s možnosťou alternatívnych spôsobov získavania informácií a osvojovania si nových poznatkov.

Podľa „Milénia“ škola má poskytovať trvalejšie hodnoty než len vedomosti, a to postoje, záujmy, motiváciu, hodnotový systém, rozvinuté schopnosti (racionálne sa učiť, poznávať, tvoriť, komunikovať atď.) a zručnosti (know-how). Škola má preto viesť k osvojovaniu si metód vyhľadávania, spracovania a aplikácie informácií študujúcimi (Rosa a i., 2000).

Profesor Becker zdôrazňuje, že „médiá informačné a komunikačné technológie boli vždy úzko spojené s lingvistikou (Becker, 1996). Toto tvrdenie nachádza svoje uplatnenie i v pedagogickej praxi.

Masmédiá zohrávajú významnú úlohu v procese výchovy a vzdelávania ako zdroj informácií a osobitné miesto zaujímajú vo výučbe cudzích jazykov na vysokých školách. Úlohou učiteľa je motivovať svojich študentov tak, aby sledovali masmédiá a v súčasnej „informačnej spoločnosti“ čerpali poznatky i z týchto zdrojov.

Aby bol edukant zodpovedajúco pripravený na komunikáciu v cudzom jazyku a ako perspektívny manažér bol schopný viesť obchodné rokovania i písomnú komunikáciu so zahraničnými partnermi, musí si osvojiť jazykové prostriedky (výslov-

nosť, gramatiku – t. j. morfológiu a syntax, ďalej slovnú zásobu a pravopis) a tiež rečové zručnosti (čítanie, počúvanie, ústny a písomný prejav) daného cudzieho jazyka. S cieľom lepšieho pochopenia rôznych štýlov učenia sa edukantov, pozornosť sa v súčasnosti sústreďuje aj na teóriu multipločetnej inteligencie a na mediálnu výchovu.

Materiál a metódy

Pri uplatňovaní autonómneho prístupu v učení sa zohráva dôležitú úlohu aj poznanie vlastnej multipločetnej inteligencie. Profesor Howard Gardner vo svojej teórii multipločetnej inteligencie vystúpil proti tradičnému chápaniu inteligencie, podľa ktorého je inteligencia „celistvá a dedičná.“ (Gardner, 1999). Podľa neho existuje niekoľko inteligencií, ktoré sú od seba nezávislé a môžu sa u človeka rozvinúť počas jeho života (tab. 1).

Prírodovedecká inteligencia zároveň obohacuje ostatné inteligencie, napr. keď študenti počúvajú v pozadí skutočné zvuky z prírody, môže to u nich vytvoriť atmosféru uvoľnenia, a preto sú schopní podávať lepšie výkony pri učení sa.

Podľa Gardnera (1999) v ostatnom období moderné školstvo stále viac oceňuje logicko-matematické schopnosti študentov a určité stránky verbálnej/lingvistickej inteligencie ako aj inteligenciu intrapersonálnu, kde jedinec musí sledovať svoje vlastné pocity a reakcie a vychádzať z nich pri plánovaní svojho štúdia i ďalšieho života.

Výsledky a diskusia

Musíme si však uvedomiť, že každý študent sa učí odlišným spôsobom a pri riešení konkrétnych úloh využíva tie inteligencie, ktoré mu čo najviac vyhovujú. Pre učiteľa je preto veľmi dôležité, aby sa naučil ako multipločetné inteligencie študentov zosúladiť a pri učení zohľadniť rozdiely v ich individuálnych profiloch, aby konečným výsledkom bolo efektívne učenie sa. Úspech aktivít na hodinách cudzích jazykov veľmi často závisí od toho, či sa páčia študentom. Ak vybrané aktivity zodpovedajú

Tabuľka 1

Inteligencia (1)	Charakteristika inteligencie	Študenti s touto dominantnou inteligenciou
verbálna/lingvistická inteligencia (2)	schopnosť efektívne používať slová, či už vo verbálnej alebo písomnej forme	radi čítajú, píšú, sú plynulými hovoriacimi a majú bohatú slovnú zásobu
hudobná inteligencia (3)	citlivosť na rytmus, výšku tónu a melódiu	majú radi hudbu a veľmi ľahko sa učia melódie a piesne
logická/matematická inteligencia (4)	schopnosť predpovedať, efektívne využívať čísla a logicky uvažovať	uprednostňujú logické riešenie problémov
priestorová/vizuálna inteligencia (5)	citlivosť na tvar, priestor, farbu a líniu	radi sa učia za pomoci obrázkov, grafov, filmov a majú dobrú vizuálnu predstavivosť
telesná/kínestetická inteligencia (6)	schopnosť používať telo ako prostriedok na vyjadrenie myšlienok a pocitov	uprednostňujú šport a hry; pri učení sa zohráva pre nich dôležitú úlohu dotyk a najlepšie si zapamätajú to, čo oni sami pomáhali vytvoriť
interpersonálna inteligencia (7)	schopnosť porozumieť pocitom, náladám, motívácií, ako aj túžbam iných ľudí.	radi pracujú v skupinách a majú veľa priateľov
intrapersonálna inteligencia (8)	schopnosť porozumieť seba samého, odhalí svoje silné a slabé stránky, nálady a túžby	pracujú samostatne a často prichádzajú s originálnymi nápadmi
prírodovedecká inteligencia (9)	schopnosť rozpoznávať rastliny, zvieratá a ostatné časti prírodného prostredia ako aj sveta človekom vytvorených predmetov	inteligenciou radi triedia a kategorizujú svet okolo seba, čo im napomáha pri upevňovaní sebadôvery, keď sa snažia pochopiť ako funguje svet (resp. jazyk)

Table 1

(1) intelligence, (2) linguistic intelligence, (3) musical intelligence, (4) logical intelligence, (5) spatial intelligence, (6) kinesthetic intelligence, (7) interpersonal intelligence, (8) intrapersonal intelligence, (9) naturalist intelligence

Spracované podľa: Christison, M. A., 1998; Lowes, R. – Target, F., 2000

According to: Christison, M. A., 1998; Lowes, R. – Target, F., 2000

dominantnej inteligencii študentov, tak je pravdepodobné, že na ne budú reagovať pozitívne. Učiteľia by preto mali uskutočniť menší prieskum, aby zistili, aké aktivity na hodinách cudzieho jazyka najčastejšie používajú a zoradiť ich do kategórií podľa toho, ktorú z inteligencií pomáhajú rozvinúť. Následne by vo vyučovacom procese mali uplatňovať také aktivity, ktoré napomáhajú aktivovať všetky inteligencie, čo sa javí ako nanajvyš dôležité pre ďalší intelektuálny rozvoj študentov. Obrázok 1 zobrazuje jednotlivé inteligencie a s nimi spojené aktivity.

Ďalšou úlohou učiteľa je oboznámiť učiacich sa s existenciou mnohopočetnej inteligencie a vypracovať ich intelligenčné profily ako aj pomôcť študentom naučiť sa využívať prevládajúce inteligencie pri učení sa jazyka a zároveň sa pokúsiť aj o uplatnenie ostatných inteligencií.

V školskom roku 2002/2003 sme uskutočnili menší prieskum, cieľom ktorého bolo zmapovať intelligenčný profil 33 študentov 1. ročníka Fakulty ekonomiky a manažmentu SPU v Nitre. Študenti vyplnili dotazník „Student-Generated Inventory for Secondary Level and Young Adult Learners“ (Christison, 1998), ktorý sa skladal zo siedmich častí (každá časť sa týkala jednej inteligencie). Úlohou študentov bolo priradiť k výrokom, ktoré patrili k danej inteligencii, buď 0 (nesúhlasím s výrokom), alebo 2 (úplne súhlasím s výrokom) a 1 (nie som rozhodnutý). Následným sčítaním bodov za jednotlivé inteligencie študenti zistili, ktoré z inteligencií sú u nich najsilnejšie zastúpené. Výsledky dotazníka sú uvedené v obrázku 2 – Intelligenčný profil študentov (na osi y je uvedený celkový počet bodov, ktorý získali študenti spolu).

Pri uplatňovaní teórie mnohopočetnej inteligencie zohráva dôležitú úlohu aj spôsob hodnotenia študentov. Učiteľia musia zistiť, či medzi ich metódami hodnotenia a rozmanitými intelligenčiami študentov existuje nejaká korelácia. Veľmi často sa stáva, že metódy hodnotenia sú zamerané len na testovanie jednej resp. dvoch inteligencií (najčastejšie to sú lingvistická a logicko-matematická inteligencia). Učiteľia by preto mali používať také metódy hodnotenia, ktoré by brali do úvahy rozdielne intelligenčné profily študentov, a tak im umožnili naplno využiť ich potenciál.

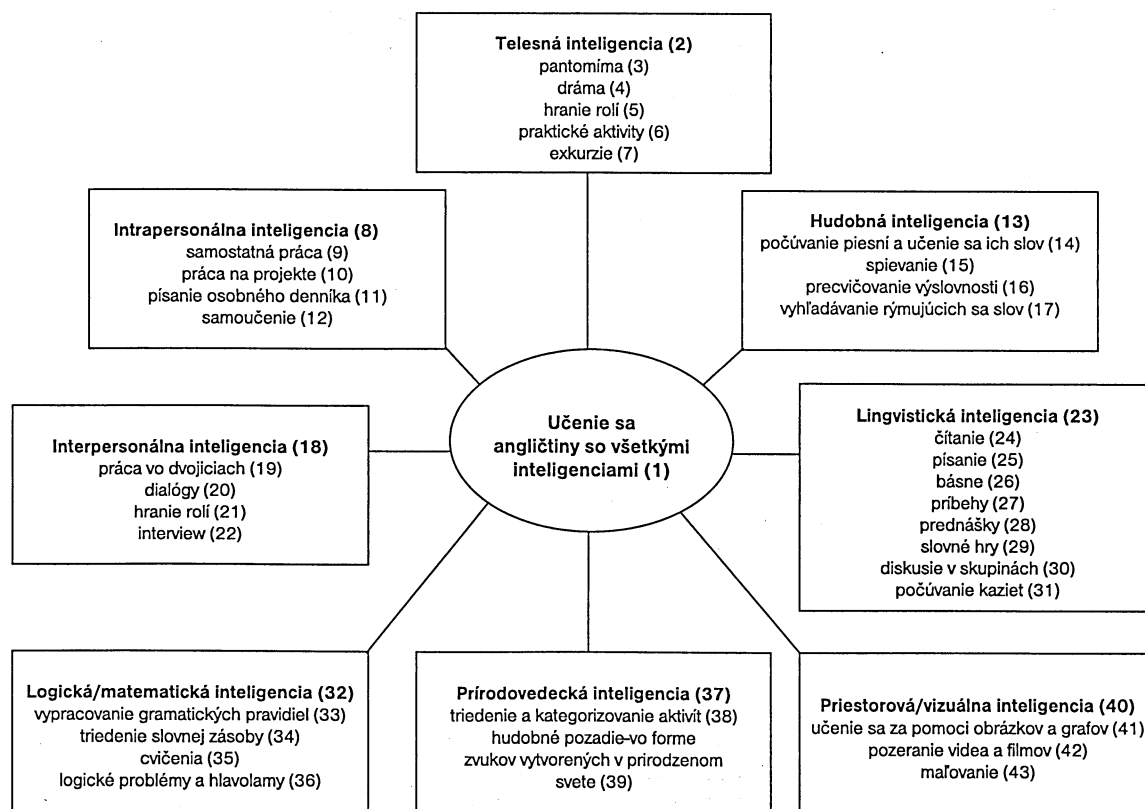
S typom inteligencie úzko súvisí typ pamäte (vizuálna, sluchová a pod.) a štýly učenia sa, čo zohráva významnú úlohu aj pri osvojovaní si cudzích jazykov. Učiteľia cudzích jazykov v snahe aktivovať u študentov čo najviac inteligencií môžu pristúpiť k využívaniu rozličných autentických zdrojov, napr. masmédií. Medzi masmédiá zaradujeme tlač, rozhlas, televíziu a internet. Niektoré masmédiá možno využiť priamo na vyučovanie (tlač a internet), iné skôr sprostredkovane ako videozáznamy či nahrávky.

Prostredníctvom aktuálnej **cudzojazyčnej tlače** sa u študentov zdokonaľuje schopnosť čítania s porozumením, vrátane rýchleho čítania (scanning), či vyhľadávania špecifických informácií (skimming), a rozširuje sa schopnosť pracovať s odborným textom (lingvistická inteligencia). Cudzojazyčná tlač slúži ako zdroj pri príprave **prezentácií, projektov a posterov** na zadané témy (intrapersonálna inteligencia), čo súvisí s následnou diskusiou, a tým aj rozvojom ústneho prejavu. Autentické články sú vhodným prostriedkom **pri testovaní** čítania s porozumením vo vyšších stupňoch pokročilosti a predstavujú východiskový materiál pri skúšaní ústneho prejavu (napr. pri štátnych základných a odborných jazykových skúškach).

Internet predstavuje prostriedok rýchleho, efektívneho a prístupného získavania informácií z novín, časopisov, informačných i reklamných textov i odbornej literatúry. Stáva sa motivujúcim, informačným a komunikačným zdrojom, ktorý umožňuje väčšiu autonómiu, tvorivosť a aktivitu učiacich sa. Najnovšie učebnice pre ekonómov už uvádzajú webové stránky renomovaných svetových firiem a spoločností. To možno priamo využiť na hodinách cudzích jazykov, kde študenti predstavujú svoje prezentácie o daných spoločnostiach (lingvistická a priestorová inteligencia).

Prostredníctvom internetu si možno osvojovať a fixovať **morfologické, syntaktické, lexikálne a štylistické javy**. Tento moderný komunikačný prostriedok umožňuje tiež zdokonaľovať a precvičovať všetky rečové schopnosti. Rozvíja sa schopnosť čítania autentického materiálu všeobecného i odborného zamerania. Prídavné zariadenia internetu ponúkajú možnosti pre rozvoj **počúvania s porozumením** (lingvistická

Obrázok 1 Mnohopočetná inteligencia a aktivity

(Spracované podľa: Christison, M. A., 1998; Lowes, R. – Target, F., 2000; Berman, M., 1998)
(According to: Christison, M. A., 1998; Lowes, R. – Target, F., 2000; Berman, M., 1998)

Figure 1

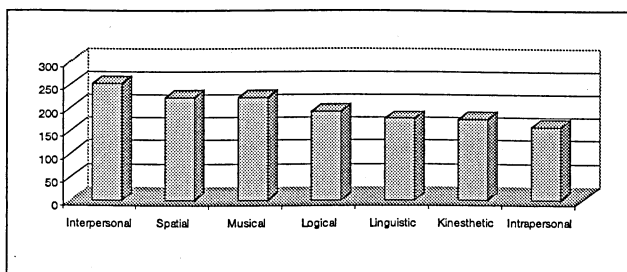
Multiple Intelligence and Activities

(1) Learning English with all intelligences, (2) Kinesthetic intelligence, (3) mime, (4) drama, (5) role-playing, (6) total physical response, (7) excursions, (8) Intra-personal intelligence, (9) individual work, (10) project work, (11) writing personal diaries, (12) self-study, (13) Musical intelligence, (14) listening to songs and learning their words, (15) singing, (16) practising pronunciation, (17) finding rhyming words, (18) Inter-personal intelligence, (19) pair work, (20) dialogues, (21) role-playing, (22) interview, (23) Linguistic intelligence, (24) reading, (25) writing, (26) poems, (27) stories, (28) lectures, (29) word games, (30) group discussions, (31) listening to cassettes, (32) Logical/mathematical intelligence, (33) working out the rules of grammar, (34) classifying vocabulary, (35) doing exercises, (36) logical problems and puzzles, (37) Naturalist intelligence, (38) Sorting out and categorizing of activities, (39) musical background – in the form of sounds created in the natural world, (40) Spatial/visual intelligence, (41) learning with pictures and graphs, (42) watching videos and films, (43) painting

a hudobná inteligencia). Čítanie a počúvanie následne motivuje **ústny prejav**, najčastejšie formou diskusie (interpersonálna inteligencia). **Písomný prejav** sa rozvíja prostredníctvom tzv. chatov (písomná korešpondencia v reálnom čase), e-mailovaním alebo sumarizovaním textov (lingvistická inteligencia).

Internet je bohatým zdrojom pre **výučbu reálií**, keďže poskytuje množstvo politických, zemepisných, historických, kultúrnych a iných poznatkov o iných krajinách.

Obrázok 2 Inteligenčný profil študentov
Figure 2 Students' Multiple Intelligence Profile

Nové informačné a komunikačné technológie vo výučbe cudzích jazykov sa uplatňujú aj v dištančnom vzdelávaní, kde pedagógovia vystupujú vo funkcii tútorov a kontaktujú sa so študujúcimi najmä prostredníctvom počítačov.

Súhrn

Záverom možno konštatovať, že učiteľom manažérov tretieho tisícročia v oblasti jazykovej prípravy už nepostačujú klasické učebnice, i keď zahraničného pôvodu. Vo výučbe cudzích jazykov je potrebné zohľadňovať aj najnovšie poznatky z teórie mnohopočetnej inteligencie a častejšie využívať masmédiá, ako aj informačné a komunikačné technológie.

Vo výchovno-vzdelávacom procese, a najmä vo výučbe cudzích jazykov, je dôležité venovať pozornosť poznatkom z teórie mnohopočetnej inteligencie a zohľadňovať ich spolu s rôznymi štýlmi učenia sa, využívajúc masmédiá a informačné a komunikačné technológie.

Kľúčové slová: informácie, masmédiá, mnohopočetná inteligencia, osvojovanie si cudzích jazykov

Literatúra

- BECKER, J. 1997. Jazyk a moderní technológie. In: Knihovní obzor, roč. 5, 1997, č. 3, s.14–16
- BERMAN, M. 1998. A Multiple Intelligences Road to an ELT Classroom. Carmarthen: Crown House Publishing Limited, 1998. ISBN 18998 36233
- BORSUKOVÁ, H. 2002. Rozvoj bakalárskych a špecializovaných foriem štúdia na FEM SPU v Nitre. In: Súčasný stav a perspektívy rozvoja fakulty. Nitra : SPU, 2002. ISBN 80-8069-020-0
- CHRISTISON, M.A. 1998. An Introduction to Multiple Intelligence Theory and Second Language Learning. In: Reid, J.M.: Understanding Learning Styles in the Second Language Classroom. New Jersey : Prentice Hall, 1998. ISBN 0-13-281636-9
- GARDNER, H. 1999. Dimenze myšlení. Praha : Portál, 1999. ISBN 80-7178-279-3

HORVÁTHOVÁ, J. 2002. Masmédiá vo výučbe cudzích jazykov. In: Zborník vedeckých prác z medzinárodnej konferencie „Multimédiá vo vyučovaní cudzích jazykov. Nitra : SPU, 2002. ISBN 80-8069-067-7

LOWES, R. – Target, F. 2000. Helping Students to Learn. London : Richmond Publishing, 2000. ISBN 84-294-5447-0

ROSA a i. 2000. Návrh Konceptie rozvoja výchovy a vzdelávania v SR (Projekt „Milénium“). In: Učiteľské noviny, roč. L, 2000, č. 3, príloha.

Kontaktná adresa:

PhDr. Jarmila Horváthová, KOJV FEM SPU, Nitra, Tr. A. Hlinku 2, 949 76 Nitra, tel. 037/65 08 510; Mgr. Andrea Holúbeková, KOJV FEM SPU, Nitra, Tr. A. Hlinku 2, 949 76 Nitra, tel. 037/65 08 557

Acta oeconomica et informatica 1
Nitra, Slovaca Universitas Agriculturae Nitriae, 2004, s. 4–7

SÚČASNÝ STAV A PERSPEKTÍVY ROZVOJA INFORMAČNÝCH A KOMUNIKAČNÝCH TECHNOLÓGIÍ V POĽNOHOSPODÁRSTVE

PRESENT POSITION AND PERSPECTIVES OF DEVELOPMENT OF INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES IN AGRICULTURE

Mária ŠAJBIDOROVÁ, Darina TÓTHOVÁ

Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre

Information and communication technologies (ICT) have become one of the most important factors of economy development. Good-quality and on-time information gathered with the use of ICT are understood as an important step toward success of small - and medium-sized companies. Current state of the use of ICT in agriculture was investigated using questionnaire research in a sample of 60 agricultural farms. Due to quite a low response rate, only 32 farms in the Slovak Republic have been analyzed. Survey results showed the use of quite obsolete ICT equipment (only 15% of PII, 22.6% of PIII, and 3.8% of PIV), though in comparison to survey in 2001, Internet connection of agricultural farms increased up to 81%. Of this number, 48% of farms operate their own information web pages. However, situation is not satisfactory, because in most enterprises ICT has not become a standard means for an improvement in productivity and competitiveness and the top management of agricultural enterprises have not defined information strategy for the future. But competent approach, and decision making can lead to a satisfactory level of solving all information tasks of these enterprises without higher financial requirements.

Key words: information and communication technologies, decision-making process, manager, enterprises

Informácie sú chápané ako dôležitý faktor pri tvorbe pridanej hodnoty. Túto skutočnosť si v plnej miere uvedomuje množstvo organizácií, preto potrebu investícií do informačnej infraštruktúry chápu manažmenty jednotlivých subjektov čoraz viac nielen ako nutné zlo, ktoré odčerpáva množstvo financií, ale ktoré sprehľadňuje hospodárenie podniku, núti jednotlivých manažérov zdieľať informácie spolu s ostatnými, ponúka široké spektrum možností propagácie svojich výrobkov a komunikácie s odberateľmi, prispieva veľkou mierou k zvyšovaniu prosperity a konkurencieschopnosti podniku. To sú vážne dôvody na spracovanie návrhu postupov pri výbere vhodných komponentov informačnej infraštruktúry vrátane starostlivosti o vzdelanie a profesnú prípravu ľudí, aby nešlo o živelný postup, ktorý by mohol priniesť nielen zníženie efektivity práce, ale najmä finančné straty organizácií.

Informácie sú dôležitým predpokladom prosperity každého podniku, poľnohospodársky podnik nevynímajúc. Preto v celkovej stratégii podniku musí byť obsiahnutá aj informačná stratégia. Podľa Molnára (2000) „informačná stratégia je sústava cieľov a spôsob ich dosiahnutia“. Cieľom informačnej stratégie by malo byť predovšetkým zvyšovanie výkonnosti pracovníkov podniku, podpora dosahovania strategických cieľov podniku, získavanie konkurenčnej výhody pre podnik, vytváranie nových strategických príležitostí rozvoja.

Ciel a metódy práce

Pri plnení informačnej stratégie je dôležité zväžiť, aké aktivity sa majú uskutočniť v oblasti informačných technológií v orga-